

De eeuw van Juliana

Een koningin en haar idealen

Achtergrondverhaal bij de tentoonstelling

Inhuldiging: een koninklijk sprookje

De openingsscène van de tentoonstelling is een spectaculair beeld, pal voor het beroemde koperen koorhek van De Nieuwe Kerk, de plek waar bijna 75 jaar geleden de plechtige inhuldiging van koningin Juliana plaatsvond. 6 september 1948 was de feestelijke dag, door Nederland beleefd als een sprookje. De monarchie had haar vooroorlogse glans teruggekregen en de inhuldiging bood een kans de grauwe jaren direct na de oorlog voor even te vergeten. Grote indruk maakte haar rede, met het beroemde citaat: *'Wie ben ik, dat ik dit doen mag?'* De koningsblauwe inhuldigingsjapon naar ontwerp van Erwin Roger Dolder (1928–1970) is hier te zien, samen met de beroemde Crème Calèche. Beide zijn bruiklenen van de Koninklijke Verzamelingen. De calèche, ook Witte Kroningscalèche genoemd en vervaardigd door de Haagse rijtuigbouwer M.L. Hermans & Co, was een geschenk van koningin Emma aan haar dochter Wilhelmina ter gelegenheid van *haar* inhuldiging in 1898. Het rijtuig werd vijftig jaar later opnieuw ingezet tijdens de inhuldiging van haar kleindochter.

Geboorte: 'een dierbaar godsgeschenk'

Koningin Wilhelmina en prins Hendrik hadden acht jaar op de komst van hun eerste en naar later bleek enige kind gewacht. Juliana werd op 30 april 1909 in Den Haag geboren. Haar moeder noemde haar 'een dierbaar godsgeschenk'. Met de geboorte van het prinsesje was de troonbezetting van het Huis van Oranje ook ná koningin Wilhelmina verzekerd. Nederland haalde opgelucht adem. Het paleis werd overstelpt met geschenken, waaronder een gouden rammelaar van de Groningse vrouwen en een wieg die was geschonken door de Amsterdamse vrouwen en meisjes. De Europese vorstenhuizen stuurden felicitatietelegrammen en prachtige geschenken. Op deze plek krijgen bezoekers een indruk van de pracht en praal rond de geboorte van de kroonprinses in een tijd waarin het Europese toneel nog werd gedomineerd door grootmachten als het Britse koninkrijk, de tsaren en de Habsburgse keizers. Een wereld die na de Eerste Wereldoorlog zo goed als verdween. Er worden geboortegeschenken getoond zoals de Amsterdamse wieg (1909) uit de Koninklijke Verzamelingen, een bijzonder ontwerp van Amsterdamse School-architect Karel de Bazel (1869–1923). Het borduurwerk werd uitgevoerd door Tesselschade-Arbeid Adelt, de eerste Nederlandse vrouwenvereniging. Na prinses Juliana hebben ook haar dochters, de zonen van prinses Beatrix en de prinsessen Amalia (2003), Alexia (2005) en Ariane (2007) in deze wieg gelegen. Daarnaast is er een opvallend rond portret te zien van Juliana als baby (1910) van portretschilder Thérèse Schwartze.

Jeugd: binnen de paleismuren

Juliana groeide eenzaam op aan het hof met een adellijke hofhouding die vasthield aan strikte protocollaire tradities. Dat zij zich later ontwikkelde tot een non-conformist, wars van protocol, kan gezien worden als een tegenreactie op haar opvoeding. De prinses bracht haar vroege kinderjaren vooral door in de paleizen Noordeinde in Den Haag en Het Loo in Apeldoorn. Toen ze oud genoeg was geworden om onderwijs te volgen, richtte men in de paleizen leerkamers voor haar 'klasje' in. De prinses kreeg les met andere kinderen; een wens van Wilhelmina, die wilde voorkomen dat haar dochter net zo'n eenzame jeugd zou hebben als zijzelf. Zonder veel succes: ook Juliana bracht haar kinderjaren vooral geïsoleerd door. De tentoonstelling bevat diverse persoonlijke objecten uit Juliana's vroege jeugd. Van kinderkleding, speelgoed, lesmateriaal en fotografie tot bijzondere objecten als een

Indische model-kampong, bedoeld om haar te informeren over de samenleving in toenmalig Nederlands-Indië. Ook bruiklenen van de Koninklijke Verzamelingen. In de audiotour neemt kunsthistoricus en Oranjekenner Paul Rem de bezoeker mee naar die voorbijge wereld van Juliana's vroege kinderjaren.

Juliana werd van meet af aan het symbool van continuïteit voor het Huis van Oranje. Zij was immers het prinsesje van álle Nederlanders. Ze vergezelde haar moeder tijdens tal van bezoeken door het hele land. Kort na de Eerste Wereldoorlog riep de socialistische voorman Troelstra op tot het omverwerpen van de troon – in navolging van de gebeurtenissen in Rusland en Duitsland. In reactie daarop nam Wilhelmina haar dochter op 18 november 1918 mee naar het Haagse Malieveld, waar een massale aanhankelijkheidsbetuiging plaatsvond. De foto's van Juliana die door haar moeder boven de mensenmassa wordt uitgetild gingen het hele land door. De revolutie was mislukt nog voordat zij goed en wel begonnen was.

De bezoeker krijgt hier een beeld van hoe Nederland eruitzag tijdens Juliana's eerste jeugdijaren (1909–20). Belangrijke ontwikkelingen en gebeurtenissen in zowel Nederland als de toenmalige koloniën komen aan bod in stereofotografie. Ook is er aandacht voor één van de grootste en meest desastreuze oorlogen uit de geschiedenis: de Eerste Wereldoorlog. Bescheiden aandacht, omdat Nederland erin slaagde neutraal te blijven.

Op weg naar de troon

Volgen de jaren twintig en dertig. Juliana's leven kwam steeds meer in het teken te staan van haar bijzondere positie als enig kind én toekomstig staatshoofd. In 1927 vierde zij haar achttiende verjaardag en werd lid van de Raad van State, zoals ook prinses Amalia deed in december 2021. Ze ging in Leiden Letteren en Wijsbegeerte studeren. Op dat moment studeerden daar slechts 75 vrouwen. Juliana was de eerste Oranje in de collegebanken en actief in het studenten- en verenigingsleven, een grote wens van haar die uitkwam. Zij genoot van haar vrijheid. Zo liet ze zich informeel 'Jula' noemen door haar studievriendinnen met wie zij samenwoonde in Katwijk, en had ze modieus kort haar. Juliana verliet Leiden met een eredoctoraat en hield jarenlang contact met haar jaarclub, waarmee zij ook graag toneel speelde, haar grootste hobby. In de tentoonstelling is niet eerder vertoonde toneelfotografie te zien.

Juliana zocht naar spiritualiteit en kreeg, net als haar vader prins Hendrik, belangstelling voor humanisme, theosofie, esoterie en hindoeïsme. In deze periode groeide bij Juliana het besef dat ze iets wilde betekenen voor de minderbedeelden in de samenleving. In 1931 werd op haar initiatief het Nationaal Crisis Comité opgericht, waarvan zij erevoorzitter werd. Het comité trachtte het groeiende aantal werklozen te ondersteunen. Nadat in 1934 kort na elkaar de door haar zeer geliefde grootmoeder Emma en vader Hendrik overleden, nam ze van hem het voorzitterschap van het Rode Kruis over. Maatschappelijk werk bleef altijd een belangrijke pijler in het leven van Juliana.

De bezoeker krijgt hier een beeld van een jonge zelfbewuste Juliana. Eigenschappen die zij in deze periode ontwikkelde kwamen later tijdens haar koningschap nadrukkelijk naar voren. We zien een jonge modieuze vrouw die op haar 21ste verjaardag gekleed ging in een creatie van Joan Praetorius (1899–1984), de eerste Nederlandse couturier die onder zijn eigen naam een modehuis begon. De tentoonstelling presenteert een reeks originele ontwerptekeningen van Praetorius voor Juliana,

bruiklenen van het Kunstmuseum in Den Haag. De crisis van de jaren dertig maakte een abrupt einde aan haar modebewuste kledingkeuze. Nederland kende op dat moment honderdduizenden werklozen op een bevolking van bijna acht miljoen. Een tijd van bezuinigingen brak aan. Bezoekers krijgen een indrukwekkend beeld van het Nederland uit die tijd aan de hand van filmmateriaal uit de collecties van Beeld en Geluid.

Verloving en huwelijk

Om de troon veilig te stellen werd gezocht naar een geschikte huwelijkskandidaat. De eerste pogingen mislukten. De druk om een geschikte partner te vinden nam toe naarmate de prinses ouder werd. Totdat ze tijdens de Olympische Winterspelen van 1936 in Garmisch-Partenkirchen kennismaatte met prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld. Enkele zorgvuldig voorbereide ontmoetingen volgden, tot de pers er lucht van kreeg. Koningin Wilhelmina zag zich genoodzaakt om op 6 september 1936 de verloving, waarvoor

Juliana en Bernhard zich reeds van harte hadden uitgesproken, bekend te maken. Het paar trouwde onder grote publieke belangstelling op 7 januari 1937 in Den Haag. Tijdens de huwelijksreis bracht Bernhard Juliana – in een tijd van oorlogsdreiging – in contact met het leven van de *jetset* in Europa. De reis voerde over Berlijn, Rome en Parijs. In die stad schafte Bernhard bij de grote modehuizen een compleet nieuwe garderobe voor Juliana aan. Voor haar was de reis een openbaring. Na terugkeer namen zij hun intrek in Paleis Soestdijk. Tijdens hun afwezigheid was de Baarnse vleugel van het paleis gemoderniseerd. De privékamers zagen er hypermodern uit, voorzien van *state of the art* verlichting en design. Zoals de prinses zei: *'Het is een huis en daar moet je wel kunnen leven.'* Voor het eerst kreeg dit paleis een permanente woon- en werkfunctie. De smaak van het koninklijke echtpaar wordt in de tentoonstelling nagebootst met lampen van Lalique en designmeubelen van Ravenstein uit het interieur van de *Piet Hein*, het koninklijke jacht. Paul Rem geeft ook hier een toelichting in de audiotour.

De bezoeker van de tentoonstelling ziet in een trouwscène een koninklijk huwelijk gesloten worden, tegen de achtergrond van een dreigend Nazi-Duitsland. Te zien is onder meer de trouwjapon van Juliana, van ivorzijde met vanaf de schouders een lange sleep. Een ontwerp van modehuis Praetorius. In de tulen sluier zijn met zilverdraad rozen en oranjebloesem geborduurd. De trouwscène wordt vormgegeven met prachtige versieringen van dierfiguren, gemaakt door kinderen uit Nieuw-Guinea die ter gelegenheid van het huwelijk feestvierden. Ook zijn er filmbeelden van andere feesten ter gelegenheid van de koninklijke huwelijksdag in de toenmalige koloniën. Ze schetsen een beeld van Nederland als koloniale heerser.

Tweede Wereldoorlog

Op 10 mei 1940 viel het Duitse leger Nederland binnen. Juliana zocht met haar twee dochters Beatrix en Irene haar toevlucht in de schuilkelder van Huis ten Bosch. Voor de kinderen waren speciale kinderwagens gemaakt die bescherming boden tegen een eventuele gasaanval. De wagen van Beatrix is in de tentoonstelling te zien. Een bruikleen uit de Koninklijke Verzamelingen. Op 12 mei 1940 reisden Juliana en de prinsesjes naar Engeland. De Duitse plannen om de koninklijke familie in hechtenis te nemen werden zo vrijdeld. In juni reisde ze met haar kinderen door naar Canada. Koningin Wilhelmina en prins Bernhard bleven in Engeland. Tijdens de oorlogsjaren ontwikkelde Juliana zich tot een zelfbewuste vrouw en standvastige troonopvolger; een voorvechtster van de vrede en de geallieerde zaak. Ze hield meer dan zestig toespraken op het Amerikaanse continent en behartigde met verve de belangen van het bezette thuisland. Juliana bouwde een vriendschap op met president Roosevelt en in het bijzonder met zijn vrouw Eleanor, voor haar een inspirator. De kroonprinses stond bekend als strijdbare ambassadrice van het gezamenlijk aanpakken van de Duitse vijand in Europa en kreeg hiervoor drie eredoctoraten van Amerikaanse universiteiten. Tijdens haar

verblijf in Canada maakte Juliana reizen naar Suriname en de Nederlandse Antillen, gebieden die zelden of nooit eerder door een Oranje waren bezocht. Prins Bernhard kwam enkele keren bij het gezin langs in Canada. In 1943 werd prinses Margriet daar geboren. Juliana-biograaf Jolande Withuis komt hier aan het woord in de audiotour.

Na terugkeer in Nederland (1945) was het gedaan met de relatieve autonomie en vrijheid van Juliana. Zij maakte zich op voor de troon van een land waar de oorlog grote littekens had achtergelaten. Bovendien had niet iedereen in Nederland het gewaardeerd dat de koninklijke familie was uitgeweken naar het buitenland tijdens de oorlog.

Juliana: koningin van het volk

Na al twee keer regentes te zijn geweest voor haar moeder werd Juliana in 1948 ingehuldigd als Koningin der Nederlanden in De Nieuwe Kerk Amsterdam. Als koningin wilde zij dichter bij de mensen staan dan haar moeder. In het verzuilde Nederland probeerde ze mensen te verbinden. Illustratief voor deze ambitie was het jaarlijkse defilé bij Paleis Soestdijk. Juliana vierde steevast haar verjaardag thuis op het bordes, *samen* met het Nederlandse volk. De bezoeker ervaart op deze plek het traditionele defilé, maakt als het ware zelf deel uit van de optocht. Met op de achtergrond een enorme blow-up van het paleis en een compilatie van beelden van verschillende defilés met de koninklijke familie. Ook is er een installatie te zien van videobeelden van ooggetuigen, gemaakt met het 'rood-wit-blauwe-Juliana-busje' (zie p. 6). Tot slot staan hier een gigantische maquette van ruim vier meter van Paleis Soestdijk, bruikleen van het Museum Soest, en een uitgebreide leestafel met (plak)boeken over Juliana.

Koningin van wederopbouw

Haar eerste jaren als koningin werden gekenmerkt door de wederopbouw en de aanloop naar de onafhankelijkheid van Indonesië. Het was tevens de begintijd van de Koude Oorlog. In dit gedeelte van de tentoonstelling vertellen historici en ooggetuigen over de ontwikkelingen en gebeurtenissen in de jaren vijftig. Aan het woord komen: Dzsingisz Gabor, die destijds vluchtte uit Hongarije, Juliaantje van Sinay, een Molukse 'repatriant', en een ooggetuige van de Watersnoodramp in Zeeland (1953). In 1952 bracht Juliana samen met Bernhard een staatsbezoek aan de Verenigde Staten. Daar sprak zij het Amerikaanse Congres toe. De Nederlandse regering had graag invloed gehad op de inhoud van haar speech, maar Juliana schreef grotendeels haar eigen teksten. Het aanstekelijke enthousiasme waarmee deze *royalty from Holland* dankte voor de Marshallhulp en als een ware vredeskoningin pleitte voor de wereldvrede, genereerde tussentijds applaus en een staande ovatie na afloop. Herman Pleij, emeritus hoogleraar Historische Nederlandse Letterkunde, zal er een toelichting op geven in de audiotour.

Spectaculair op deze plek in de tentoonstelling is de exclusieve Rolls-Royce van Juliana. Op de zijkant van de auto staat prominent het bekende monogram van de koningin. Willem-Alexander en Máxima kozen deze bijzondere wagen als trouwauto.

De Indonesische zaak

Dan volgt een gedeelte waarin de oude band tussen Indonesië en Juliana wordt getoond. Kort na haar inhuldiging kreeg zij te maken met de gevolgen van het streven naar onafhankelijkheid van Nederlands-Indië. Na een hevige periode van oorlog droeg Nederland (deels onder buitenlandse druk)

op 27 december 1949 de soevereiniteit over aan Indonesië – zij het nog wel binnen een Unie. Juliana stond volledig achter de overdracht. Ze sprak op het Paleis op de Dam over een ‘diepgewortelde verbondenheid’ en zei: *‘Wij zijn nu naast elkaar gaan staan, hoezeer ook geschonden en gescheurd en vol littekens van wrok en spijt. Onmeetbaar groot is de voldoening van een volk dat zijn vrijheid verwerkelijk ziet.’* In 1956 zegde Indonesië de Unie op. De verhoudingen verslechterden. Na de nationalisering van Nederlandse bedrijven vertrokken de zogenaamde spijtoptanten naar Nederland, die koningin Juliana persoonlijk wilde verwelkomen. Met Indonesië bleef het contact ook na de onafhankelijkheid lange tijd ernstig verstoord. Van groot belang voor verbetering van de verhoudingen was het officiële bezoek van president Soeharto aan Nederland in 1970. Het tegenbezoek van Juliana aan Indonesië in 1971 betekende veel voor de koningin, die er nog niet eerder was geweest. Bezoekers krijgen een aangrijpende indruk van deze geschiedenis. Er zijn koninklijke geschenken uit voormalig Nederlands-Indië te zien, zoals een portret van Juliana van de Indonesische kunstenaar Raden Basoeki Abdullah uit de Koninklijke Verzamelingen, gemaakt na de onafhankelijkheid.

De stijl van Juliana: gewoon versus ongewoon

‘Ik heb hartgrondig het land aan kouwe drukte en pompeus gedoe. En als iemand denkt mij daarmee een plezier te doen, dan denk ik wel eens: het is eigenlijk nogal grievend dat je zó over me denkt.’

Juliana – 1980

‘Ik heb altijd het land gehad aan alles wat conservatief en ouderwets was. Ik doe mijn leven lang mijn best om niet ouderwets te worden.’ Juliana – 1987

Het zijn bekende en typerende uitspraken van Juliana. In de collectieve beeldvorming leeft ze nog altijd voort als de moederlijke koningin die zo graag ‘gewoon’ wilde zijn. Maar de tentoonstelling laat ook een ander beeld zien. Hoewel haar eenvoud werd geroemd, wist zij bij staatsbezoeken en jubilea als geen ander wat vorstelijke pracht en praal betekende. Ze hield van juwelen en galajurken, maar even makkelijk stapte zij op de fiets in haar bloemetjesjurk. In dit gedeelte van de tentoonstelling zijn diverse japonnen en accessoires van Juliana te bewonderen, waaronder drie iconische brillen en een prachtige blauwe jurk die bekend is doordat Juliana hem droeg tijdens de inhuldiging van Beatrix. Historicus en juwelenexpert Martijn Akkerman deelt hier zijn visie in de audiotour.

Even verderop belandt de bezoeker in een wereld van glitter en glamour: de setting van een indrukwekkend staatsbanket. Een gigantische gedekte tafel met bruiklenen uit de Koninklijke Verzamelingen staat centraal. Het servies, vooral gebruikt tijdens de staatsbanketten van weleer, is geëxposeerd inclusief asbakken en sigarettendoosjes. Ook zijn er drie galajurken van Juliana te zien die zij droeg tijdens belangrijke politieke momenten. Zoals de bekende ivorkleurige galajapon met turquoise kraaltjes en palletjes van het staatsbezoek aan Indonesië (1971). Ook wordt de donkergroene kimono met gouden vlinders tentoongesteld, gedragen tijdens het staatsbezoek van de Japanse keizer. Bovendien kunnen de bezoekers tal van relatiegeschenken bekijken, van onder meer David Ben-Gurion (de eerste premier van Israël) en Josip Broz Tito (president van Joegoslavië). De kleding en geschenken komen eveneens uit de Koninklijke Verzamelingen. Tot slot zijn hier diverse uitspraken van politici over Juliana te lezen, waaronder één van minister Marga Klompé over Juliana en vrouwenemancipatie.

Vintage jaren zestig

De jaren zestig waren ook voor de koninklijke familie roerig. De ophef rond de verlovingen en huwelijken van de prinsessen Irene, Beatrix en Margriet toonde een Nederlandse samenleving die aan verandering toe was. Een groot deel van de bevolking beschikte nu over een televisie en kon thuis op de bank steeds dichterbij de Oranjes komen. Zo werd de uitvaart van prinses Wilhelmina in 1962 rechtstreeks uitgezonden, net als de huwelijksplechtigheid van Beatrix en Claus in 1966 met de rookbommen. Hoewel de partnerkeuzes van haar dochters voor flink wat tumult zorgden, bleef Juliana achter haar dochters staan. De koningin heeft haar kinderen een moderne en een zo normaal mogelijke opvoeding willen geven. Velen kennen haar oproep nog wel: '*Publiek, help mij de meisjes een normaal leven te geven*'. Voor de veranderingen in de maatschappij in de jaren zestig kon de koningin wel begrip opbrengen. Minister-president (1967–71) Piet de Jong heeft ooit gezegd dat Juliana in de roerige jaren zestig met de protesterende jongeren mee de straat zou zijn opgegaan, als ze jonger en niet van koninklijken bloede was geweest.

Jaren zeventig: mater familias

Juliana gaf het koningschap een menselijk gezicht. Als zij niet voor de troon was geboren, was ze liever maatschappelijk werkster geworden, zei zij zelf. In deze jaren van democratisering werd ook Juliana onderwerp van satire en journalistieke spot. Een karikatuur als een spruitjes schillende Juliana in de televisieshow van Barend Servet maakte Juliana niet minder geliefd, net zomin als de spotprenten van cartoonist Opland. Enkele voorbeelden van dit soort tekeningen zijn straks te zien. Met haar uitdijende familie haalde zij met gemak elke keer de weekbladen. Getoond worden portretten met de karakteristieke vlinderbril en de DAF Kini – een kleine auto voor het strand, speciaal ontworpen voor Juliana en Bernhard. Topstuk op deze plek is een portret uit de Koninklijke Verzamelingen door Carel Willink, *Portret van Juliana*. Gemaakt ter gelegenheid van de 'Vrouw van het jaar'-benoeming door het tijdschrift *Accent*. In 1976 werd de titel toebedeeld aan Juliana.

Hier komt ook de generatie van de jaren zeventig aan het woord. Met onder andere Diana Ozon (dichter, tekenaar en voormalig punker) en Elsbeth Etty (neerlandica, schrijfster en biograaf). Ook spreken hier ooggetuigen van legendarische momenten met Juliana. Zoals 'de kus' van Jos Brink aan de koningin bij haar zeventigste verjaardag in 1979 en de krakersrellen rondom de troonwisseling in 1980. Er spreekt ook een vertegenwoordiger van de LHBTQIA+ gemeenschap van toen.

Suriname

Het verhaal van Kathleen Ferrier, dochter van Johan Ferrier, de eerste president van Suriname, is aanleiding om de relatie tussen Juliana en Suriname te belichten. In 1975 werd Suriname onafhankelijk van Nederland. Juliana tekende in de Oranjezaal van Huis ten Bosch de akte van soevereiniteit van de Republiek Suriname. De koningin had een bijzondere band met Suriname, zij kwam er graag. Ze was er toen al drie keer geweest en kwam in 1978 nog een keer terug. Tal van voorwerpen die Juliana uit Suriname heeft ontvangen worden hier getoond, naast kleurrijke *angisa's* (hoofddoeken) die gedragen werden ter gelegenheid van bijzondere gebeurtenissen in haar leven. De objecten zijn bruiklenen van het Nationaal Museum van Wereldculturen en de Koninklijke Verzamelingen.

Portrait of a marriage

Ieder huwelijk kent zijn eigen verhaal. In 1987 vierden prinses Juliana en prins Bernhard hun vijftigjarige bruiloft. Ze werden in Paleis Soestdijk geïnterviewd door journalist Maartje van Weegen. Dit interview behoort inmiddels tot de Nederlandse televisiegeschiedenis. De bezoeker ziet in de tentoonstelling de originele setting in Paleis Soestdijk waarin het interview werd opgenomen, met uiteraard het gesprek zelf op beeld. In dit gedeelte van de tentoonstelling wordt ingegaan op het huwelijk van Juliana en Bernhard, met de pieken en dalen. De affaires rond Greet Hofmans en Lockheed komen hier aan bod. Verschillende historici geven in de audiotour hun visie erop.

Abdicatie

Op 30 april 1980 trad Juliana af als Koningin der Nederlanden. In 1982 ontving prinses Juliana de *Four Freedom Award*. Op 20 maart 2004 overleed Juliana, 94 jaar oud, in Paleis Soestdijk.

Bioscoop

De tentoonstelling wordt spectaculair afgesloten met een compleet ingerichte filmzaal, waarin een unieke compilatie van verschillende producties over Juliana wordt getoond. De bioscoopruimte is ingericht met objecten uit Paleis Soestdijk, met als hoogtepunt een aantal originele bioscoopstoelen van Gispens uit de filmzaal van het paleis. Aan weerszijden van de zaal worden tal van Juliana-memorabilia geëxposeerd. Borden, bekens, lepels, glazen en meer vormen samen het thema: Juliana als verzamelobject. Van verschillende bruikleengevers, waaronder Paleis Het Loo en particulieren.

Het rood-wit-blauwe-Juliana-busje

De Nieuwe Kerk is in het kader van deze tentoonstelling op reis gegaan om herinneringen en verhalen over Juliana op te halen. Een zoektocht naar ooggetuigen en anekdotes. Met een opvallend 'rood-wit-blauw-Juliana-busje' is een route door het hele land afgelegd. Alle twaalf provincies werden bezocht, waarbij tientallen verhalen zijn opgehaald. Een selectie verschijnt straks in de tentoonstelling.

Lijst met bruikleengevers

Grootste bruikleengever

Koninklijke Verzamelingen

De Koninklijke Verzamelingen dragen zorg voor erfgoed van het Huis Oranje-Nassau. Zij doen dit door de aan hen toevertrouwde collecties te bewaren, beheren, conserveren, restaureren, bewerken en aan te vullen. Zij maken bronnen en collecties toegankelijk voor publiek en onderzoekers door online en offline publicaties, wetenschappelijk onderzoek te faciliteren en ze te laten zien in paleizen en via bijdragen en bruiklenen aan musea in binnen- en buitenland. In opdracht van de SKPA stellen de Koninklijke Verzamelingen het Koninklijk Paleis Amsterdam gedurende het grootste deel van het jaar open voor bezoekers en verzorgen ze in het paleis de tentoonstellingen, symposia en het educatieaanbod. Ook organiseren zij de zomeropenstelling van Paleis Noordeinde en de Koninklijke Stallen in Den Haag.

De aan de Koninklijke Verzamelingen toevertrouwde bronnen en collecties omvatten de particuliere archieven van de koninklijke familie en van de Dienst van het Koninklijk Huis, de bibliotheekcollectie, de historische objecten, kunstnijverheid en beeldende kunst, die in de loop der eeuwen door de leden van het Huis Oranje-Nassau bijeen zijn gebracht.

Overige bruikleengevers

Autobedrijf Meijers

Beatrijs Broers

Beeld & Geluid

Cavaleriemuseum Amersfoort

Collectie Romeyn

Collectie voormalig Tassenmuseum

Coster Diamonds

DAF Museum

Het Nieuwe Instituut Rotterdam

Het Scheepvaartmuseum
Joods Museum
Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde
Kunstmuseum Den Haag
Literatuurmuseum
Museon-Omniversum
Museum Boerhaave
Museum Soest
Nationaal Archief
Nationaal Museum Paleis Het Loo
Nederlands Openluchtmuseum
Paleis Soestdijk
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Rijksmuseum
Stichting Piet Hein
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Verzetsmuseum Amsterdam
Nationaal Museum van Wereldculturen

Ook diverse particuliere bruikleengevers hebben bijgedragen aan de tentoonstelling.

Beeldbijchriften

1. Blz 1. Karel Petrus Cornelis de Bazel, *Amsterdamse wieg van Juliana en familieleden*, 1909. Koninklijke Verzamelingen, Den Haag
2. Blz 2. W.B. Tholen, *Prinses Juliana*, 1928. Koninklijke Verzamelingen, Den Haag
3. Blz. 3. Franz Ziegler, *Groepsportret huwelijk prinses Juliana en prins Bernhard op het bordes van Paleis Noordeinde*, 1937. Koninklijke Verzamelingen, Den Haag
4. Blz. 4 Hulton-Deutsch_Hulton-Deutsch Collection_Corbis via Getty Images
5. Blz 5. *Soevereiniteitsoverdracht van Indonesië wordt getekend*, 1949. Nationaal Archief
6. Blz 7. Vertrek van het Juliana-busje bij De Nieuwe Kerk op de Dam, 2022. Sam Tobiana